

PASSFR.EU

A Digital Learning Platform for Generation Z:
Passport to IFRS®

13-ASIS TARPTAUTINIS FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS STANDARTAS „Tikrosios vertės nustatymas“

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Kodėl reikia nustatyti tikrąją vertę?

Kokios yra pagrindinės apibrėžtys?

Tikroji vertė

yra įvertinta kaina, kuri būtų gauta pardavus turtą arba atsiskaitant už įsipareigojimą pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių vertinimo dieną.

Kokios yra pagrindinės apibrėžtys?

Tikroji vertė tai įvertinta kaina, kuri būtų gauta pardavus turtą arba atsiskaitant už įsipareigojimą pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių vertinimo dieną.

Aktyvioji rinka tai rinka, kurioje sandoriai vyksta dažnai ir pakankamai, kad būtų reguliariai pateikiama informacija apie turto ir įsipareigojimų kainas.

Kokios yra pagrindinės apibrėžtys?

Tikroji vertė tai įvertinta kaina, kuri būtų gauta pardavus turtą arba atsiskaitant už įsipareigojimą pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių vertinimo dieną.

Aktyvioji rinka tai rinka, kurioje sandoriai vyksta dažnai ir pakankamai, kad būtų reguliariai pateikiama informacija apie turto ir įsipareigojimų kainas.

Palankiausia rinka tai rinka, kuri maksimaliai padidina pajamas pardavus turtą arba sumažina perleidžiamo įsipareigojimo dydį, atsižvelgiant į sandorio ir transportavimo išlaidas.

Kokios yra pagrindinės apibrėžtys?

Tikroji vertė tai įvertinta kaina, kuri būtų gauta pardavus turtą arba atsiskaitant už įsipareigojimą pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių vertinimo dieną.

Aktyvioji rinka tai rinka, kurioje sandoriai vyksta dažnai ir pakankamai, kad būtų reguliariai pateikiama informacija apie turto ir įsipareigojimų kainas.

Palankiausia rinka tai rinka, kuri maksimaliai padidina pajamas pardavus turtą arba sumažina perleidžiamo įsipareigojimo dydį, atsižvelgiant į sandorio ir transportavimo išlaidas.

Pagrindinė rinka tai rinka, kurioje egzistuoja didžiausia turto ar įsipareigojimo apimtis ir veiklos lygis.

Kokios yra pagrindinės apibrėžtys?

---

*Išlaidų
metodas*

tai vienas iš tikrosios vertės nustatymo metodų, parodantis turto aptarnavimo pajėgumų pakeitimo išlaidas (vadinamas dabartine pakeitimo kaina).

Kokios yra pagrindinės apibrėžtys?

Išlaidų metodas

tai vienas iš tikrosios vertės nustatymo metodų, parodantis turto aptarnavimo pajėgumų pakeitimo išlaidas (vadinamas dabartine pakeitimo kaina).

Pajamų metodas

tai vienas iš tikrosios vertės nustatymo metodų, konvertuojant būsimas sumas į vieną esamą (diskontuotą) sumą. Tikroji vertė nustatoma remiantis dabartine rinkos lūkesčių dėl šių būsimų sumų verte.

Kokios yra pagrindinės apibrėžtys?

Išlaidų metodas

tai vienas iš tikrosios vertės nustatymo metodų, parodantis turto aptarnavimo pajėgumų pakeitimo išlaidas (vadinamas dabartine pakeitimo kaina).

Pajamų metodas

tai vienas iš tikrosios vertės nustatymo metodų, konvertuojant būsimas sumas į vieną esamą (diskontuotą) sumą. Tikroji vertė nustatoma remiantis dabartine rinkos lūkesčių dėl šių būsimų sumų verte.

Rinkos metodas

tai vienas iš tikrosios vertės nustatymo metodų, kai naudojamos kainos ir kita svarbi informacija, gauta iš rinkos sandorių, susijusių su identišku arba palyginamu (panašiu) turtu ar įsipareigojimais.

Tikrosios vertės pripažinimas

Tikrosios vertės pripažinimo pavyzdys

Situacija

Prekybinė (brokerių) įmonė X parduoda prekes, siekdamas jas greitai parduoti ir uždirbti iš kainų svyravimų, todėl toks ūkio subjektas perpardavimui skirtas prekes vertina tikrąja verte. Kovo mėn. ūkio subjektas X įsigijo automobilį už 10 000 PV iš nemokaus ūkio subjekto. Įprastomis verslo sąlygomis panašus automobilis rinkoje kainuoja 12 000 PV. Ūkio subjektas X pripažins atsargas tikrąja verte už 12 000 PV.

Tikrosios vertės pripažinimo pavyzdys

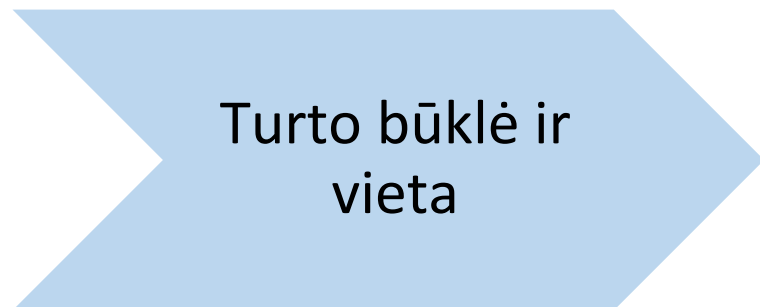
Situacija

Prekybinė (brokerių) įmonė X parduoda prekes, siekdamas jas greitai parduoti ir uždirbti iš kainų svyravimų, todėl toks ūkio subjektas perpardavimui skirtas prekes vertina tikrąja verte. Kovo mėn. ūkio subjektas X įsigijo automobilį už 10 000 PV iš nemokaus ūkio subjekto. Įprastomis verslo sąlygomis panašus automobilis rinkoje kainuoja 12 000 PV. Ūkio subjektas X pripažins atsargas tikrąja verte už 12 000 PV.

Įrašas

D Atsargos 12 000 PV
K Pinigai 10 000 PV
K Pajamos 2 000 PV

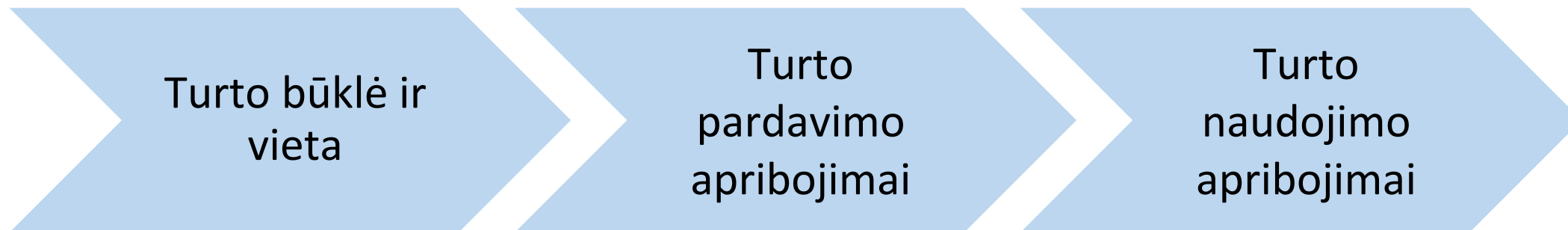
Turto charakteristikų vertinimo pavyzdžiai

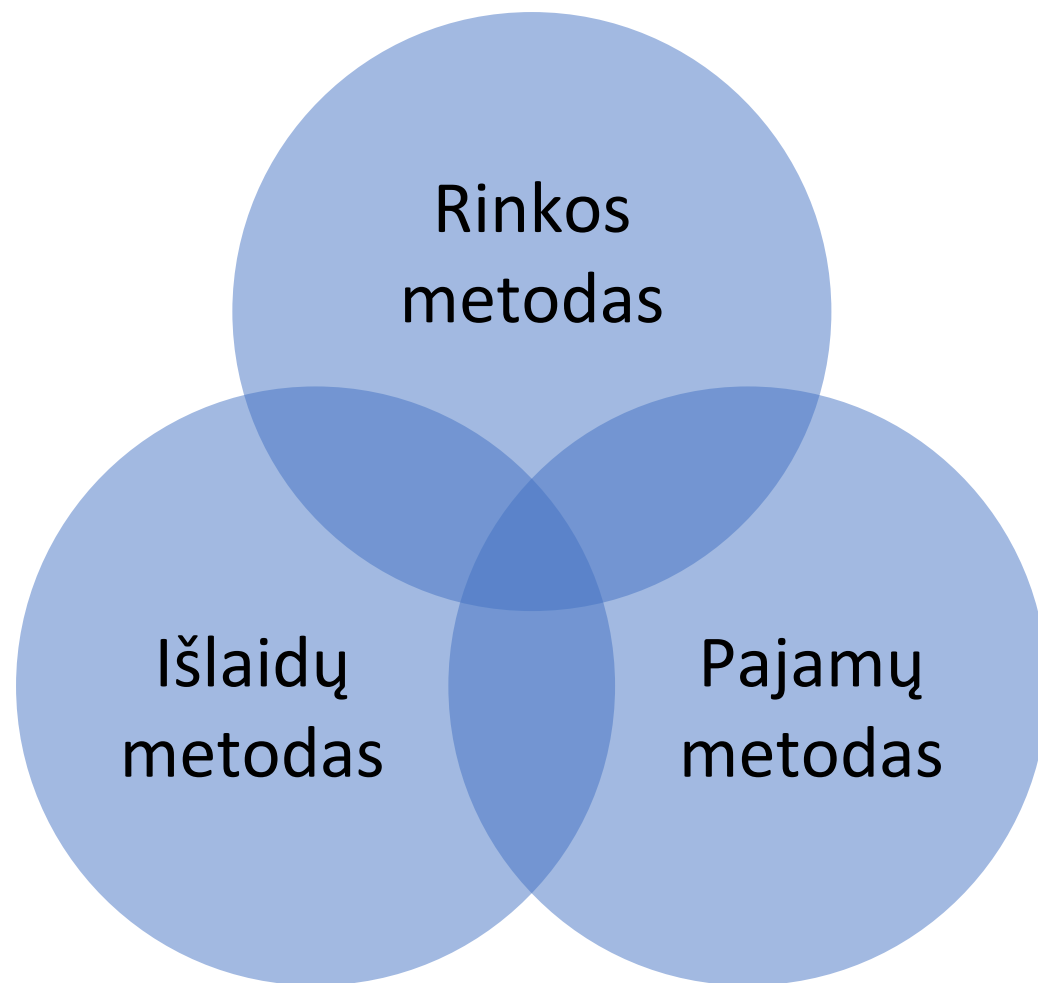
Turto charakteristikų vertinimo pavyzdžiai

Turto charakteristikų vertinimo pavyzdžiai

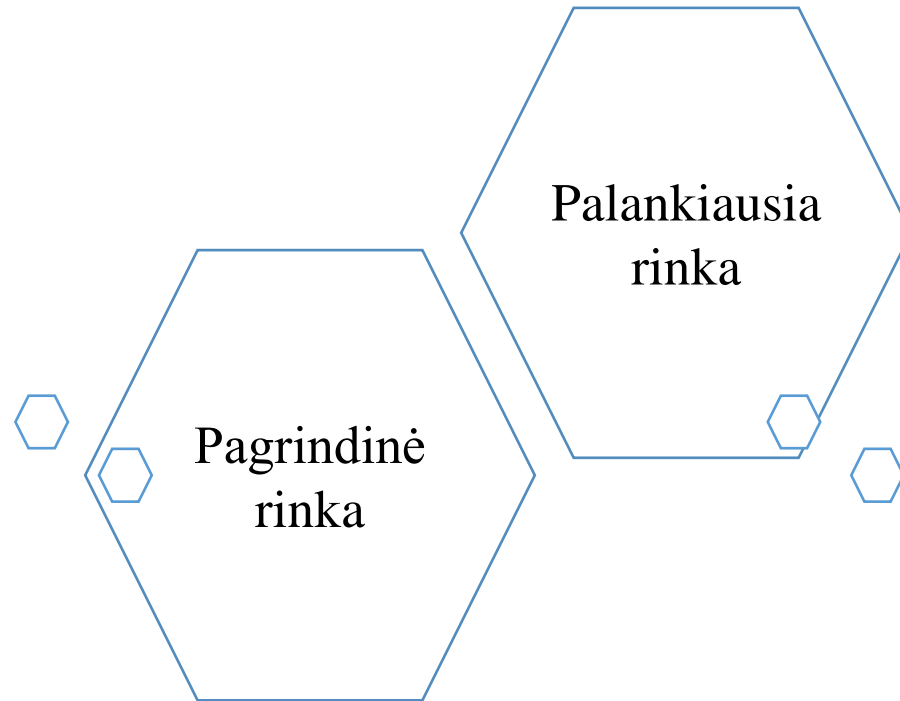

Tikrosios vertės nustatymo metodai

Rinkos metodas

Rinkos metodas

- Ūkio subjektas turi turėti prieigą prie pagrindinės rinkos (arba palankiausios rinkos) turto ir įsipareigojimų vertinimo dieną.

Rinkos metodas

- Ūkio subjektas turi turėti prieigą prie pagrindinės rinkos (arba palankiausios rinkos) turto ir įsipareigojimų vertinimo dieną.
- Ūkio subjektai gali turėti prieigą prie skirtingų rinkų net ir tam pačiam turtui ar įsipareigojimams, nes skirtingi ūkio subjektai vykdo skirtingą veiklą.

Rinkos metodas

- Ūkio subjektas turi turėti prieigą prie pagrindinės rinkos (arba palankiausios rinkos) turto ir įsipareigojimų vertinimo dieną.
- Ūkio subjektai gali turėti prieigą prie skirtingų rinkų net ir tam pačiam turtui ar įsipareigojimams, nes skirtingi ūkio subjektai vykdo skirtingą veiklą.
- Todėl į pagrindinę rinką žiūrima iš atskiro ūkio subjekto perspektyvos, įvertinant galimybę parduoti konkretų turtą ar perleisti konkrečius įsipareigojimus.

Rinkos metodas

- Nustačius kainą kaip tikrąją vertę pagrindinėje rinkoje (arba palankiausioje rinkoje), turto ar įsipareigojimų vertė nebūtų koreguojama dėl sandorio sąnaudų.

Rinkos metodas

- Nustačius kainą kaip tikrąją vertę pagrindinėje rinkoje (arba palankiausioje rinkoje), turto ar įsipareigojimų vertė nebūtų koreguojama dėl sandorio sąnaudų.
- Sandorio išlaidos nėra turto ar įsipareigojimo požymis, nes šios išlaidos gali skirtis atsižvelgiant į konkretų sandorį

Rinkos metodas

Pavyzdys pagrindinėje rinkoje:

Rinka	A	B
Kaina, PV	12 000	15 000
Transportavimo išlaidos, PV	2 000	3 000
Sandorio išlaidos, PV	1 000	1 200

Rinkos metodas

Pavyzdys pagrindinėje rinkoje:

Rinka	A	B
Kaina, PV	12 000	15 000
Transportavimo išlaidos, PV	2 000	3 000
Sandorio išlaidos, PV	1 000	1 200

Tikroji turto vertė yra 12 000 PV – 2 000 PV = 10 000 PV

Rinkos metodas

Pavyzdys palankiausioje rinkoje:

Rinka	A	B
Kaina, PV	12 000	15 000
Transportavimo išlaidos, PV	2 000	3 000
Sandorio išlaidos, PV	1 000	1 200

Rinkos metodas

Pavyzdys palankiausioje rinkoje:

Rinka	A	B
Kaina, PV	12 000	15 000
Transportavimo išlaidos, PV	2 000	3 000
Sandorio išlaidos, PV	1 000	1 200

***Grynoji suma, gauta A rinkoje yra is 12 000 PV – 2 000 PV – 1 000 PV
= 9 000 PV***

Rinkos metodas

Pavyzdys palankiausioje rinkoje:

Rinka	A	B
Kaina, PV	12 000	15 000
Transportavimo išlaidos, PV	2 000	3 000
Sandorio išlaidos, PV	1 000	1 200

Grynoji suma, gauta A rinkoje yra $12\ 000\ \text{PV} - 2\ 000\ \text{PV} - 1\ 000\ \text{PV} = 9\ 000\ \text{PV}$

Grynoji suma, gauta B rinkoje yra $15\ 000\ \text{PV} - 3\ 000\ \text{PV} - 1\ 200\ \text{PV} = 10\ 800\ \text{PV}$

Rinkos metodas

Rinka	A	B
Kaina, PV	12 000	15 000
Transportavimo išlaidos, PV	2 000	3 000
Sandorio išlaidos, PV	1 000	1 200

Pavyzdys palankiausioje rinkoje:

Grynoji suma, gauta A rinkoje yra $12\ 000\ \text{PV} - 2\ 000\ \text{PV} - 1\ 000\ \text{PV}$
 $= 9\ 000\ \text{PV}$

Grynoji suma, gauta B rinkoje yra $15\ 000\ \text{PV} - 3\ 000\ \text{PV} - 1\ 200\ \text{PV}$
 $= \mathbf{10\ 800\ \text{PV}}$

Todėl, palankiausia rinka yra rinka B.

Turto tikroji vertė yra 12 000 PV (neatsižvelgiant į transportavimo išlaidas 15 000 CU – 3 000 CU), kaip gauta palankiausioje rinkoje (B).

Išlaidų metodas

Tikrosios vertės nustatymas išlaidų metodu

Situacija

Ūkio subjektas X prieš dvejus metus įsigijo specifinę gamybos įrangą už 50 000 piniginių vienetų. Šiandien ūkio subjektas turi nustatyti gamybos įrangos tikrąją vertę. Ūkio subjektas mano, kad tikslinga taikyti išlaidų metodą, nes rinkoje nėra analogiško ar panašaus produkto, todėl rinkos metodas negali būti taikomas.

Tikrosios vertės nustatymas išlaidų metodu

Situacija	Ūkio subjektas X prieš dvejus metus įsigijo specifinę gamybos įrangą už 50 000 piniginių vienetų. Šiandien ūkio subjektas turi nustatyti gamybos įrangos tikrąją vertę. Ūkio subjektas mano, kad tikslinga taikyti išlaidų metodą, nes rinkoje nėra analogiško ar panašaus produkto, todėl rinkos metodas negali būti taikomas.
Tikrosios vertės nustatymas	Paprastai ūkio subjekto Z pateikti įvertinimą, kiek kainuotų panašios įrangos gamyba. Tokios įrangos gamybos kaina būtų 60 000 piniginių vienetų. Tačiau ši vertė negali būti laikoma tikrąja verte, nes vertė turi būti koreguojama dėl pasenimo. Ūkio subjekto X ekspertai nustatė, kad įranga turi būti įvertinta 65 % naujojo ekvivalento. Todėl tikroji vertė yra 39 000 piniginių vienetų (60 000 piniginių vienetų x 65 %).

Pajamų metodas pagal tikrąją vertę

Pajamų metodo tikrosios vertės metodikos

Dabartinės
vertės
metodikos

Pasirinkimo
sandorio kainos
modeliai

Kelių ataskaitinių
laikotarpių
perteklinių
pajamų metodas

Dabartinės vertės metodika tikrosios vertės
nustatymui

Dabartinės vertės metodika tikrosios vertės nustatymui

- Pinigų srautai ir diskonto normos turėtų atspindėti rinkos dalyvių taikomas rinkos prielaidas;

Dabartinės vertės metodika tikrosios vertės nustatymui

- Pinigų srautai ir diskonto normos turėtų atspindėti rinkos dalyvių taikomas rinkos prielaidas;
- **Pinigų srautai ir diskonto normos turėtų atsižvelgti tik į vertinamo turto ir įsipareigojimų veiksnius;**

Dabartinės vertės metodika tikrosios vertės nustatymui

- Pinigų srautai ir diskonto normos turėtų atspindėti rinkos dalyvių taikomas rinkos prielaidas;
- Pinigų srautai ir diskonto normos turėtų atsižvelgti tik į vertinamo turto ir įsipareigojimų veiksnius;
- **Diskonto normos turėtų atspindėti prielaidas, kurios yra būdingos pinigų srautams, kad būtų išvengta dvigubo rizikos veiksnių skaičiavimo arba neįvertinimo;**

Dabartinės vertės metodika tikrosios vertės nustatymui

- Pinigų srautai ir diskonto normos turėtų atspindėti rinkos dalyvių taikomas rinkos prielaidas;
- Pinigų srautai ir diskonto normos turėtų atsižvelgti tik į vertinamo turto ir įsipareigojimų veiksnius;
- Diskonto normos turėtų atspindėti prielaidas, kurios yra būdingos pinigų srautams, kad būtų išvengta dvigubo rizikos veiksnių skaičiavimo arba neįvertinimo;
- **Pinigų srautų ir diskonto normų prielaidos turi būti vidinės ir nuoseklios;**

Dabartinės vertės metodika tikrosios vertės nustatymui

- Pinigų srautai ir diskonto normos turėtų atspindėti rinkos dalyvių taikomas rinkos prielaidas;
- Pinigų srautai ir diskonto normos turėtų atsižvelgti tik į vertinamo turto ir įsipareigojimų veiksnius;
- Diskonto normos turėtų atspindėti prielaidas, kurios yra būdingos pinigų srautams, kad būtų išvengta dvigubo rizikos veiksnių skaičiavimo arba neįvertinimo;
- Pinigų srautų ir diskonto normų prielaidos turi būti vidinės ir nuoseklios;
- **Diskonto normos turi atitikti pagrindinius valiutos ekonominius veiksnius.**

Tikrosios vertės nustatymas pajamų metodu

Situacija	Ūkio subjektas X įsigijo gamybos įrangą už 50 000 PV, išsimokėtinai per 2 metus. Mokėjimai atliekami kartą per metus po 25 000 PV, įskaitant palūkanas. Metinė palūkanų norma 3 %.
Turto tikroji vertė	$NPV = \frac{25,000}{(1+0,03)^1} + \frac{25,000}{(1+0,03)^2} = 47\,836,74\,PV$
Ilgalaikių įsipareigojimų trumpalaikės dalies tikroji vertė	$NPV = \frac{25,000}{(1+0,03)^1} = 24\,271,84\,PV$

Tikrosios vertės nustatymas pajamų metodu

Situacija	Ūkio subjektas X įsigijo gamybos įrangą už 50 000 PV, išsimokėtinai per 2 metus. Mokėjimai atliekami kartą per metus po 25 000 PV, įskaitant palūkanas. Metinė palūkanų norma 3 %.
Turto tikroji vertė	$NPV = \frac{25,000}{(1+0,03)^1} + \frac{25,000}{(1+0,03)^2} = 47\,836,74\,PV$
Ilgalaikių įsipareigojimų trumpalaikės dalies tikroji vertė	$NPV = \frac{25,000}{(1+0,03)^1} = 24\,271,84\,PV$
Įrašai didžiojoje knygoje įsigijimo metu	Įrašas D Materialus turtas (įranga) 47 836,74 PV K Ilgalaikiai įsipareigojimai 23 564,90 PV K Trumpalaikiai įsipareigojimai 24 271,84 PV

Tikrosios vertės hierarchija

1 lygis

- Kaina aktyviojoje rinkoje

Tikrosios vertės hierarchija

1 lygis

- Kaina aktyviojoje rinkoje

2 lygis

- Kaina aktyviojoje rinkoje už identišką ar panašų turtą arba įsipareigojimą, jei nėra aktyvių rinkų, toje pačioje rinkoje.

Tikrosios vertės hierarchija

1 lygis

- Kaina aktyviojoje rinkoje

2 lygis

- Kaina aktyviojoje rinkoje už identišką ar panašų turtą arba įsipareigojimą, jei nėra aktyvių rinkų, toje pačioje rinkoje.

3 lygis

- Kaina pagrįsta prielaidomis, įvertinus vartotojo riziką

Tikrosios vertės hierarchija

Tikrosios vertės hierarchija

Lygis	Paaiškinimas
1 lygis	<p>Šiame lygyje pagrindinis dėmesys skiriamas identifikavimui:</p> <ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="417 491 2232 619">• pagrindinė turto ar įsipareigojimo rinka, jei pagrindinės rinkos nėra, palankiausia rinka; <li data-bbox="417 639 2372 768">• ar ūkio subjektas gali sudaryti sandorį dėl turto ar įsipareigojimo už kainą toje rinkoje vertinimo dieną.

Tikrosios vertės hierarchija

Lygis	Paaiškinimas
2 lygis	<p>Kai šio lygio turtas arba įsipareigojimai turi nustatytą (sutartyje numatytą) terminą, stebėjimo laikotarpis ir 2 lygis apima:</p> <ul style="list-style-type: none"> • panašaus turto ar įsipareigojimų kotiruojamą kainą aktyviose rinkose; • identiško ar panašaus turto ar įsipareigojimų kotiruojamą kainą identiškose rinkose; • duomenys, išskyrus nurodytas kainas, kuriuos galima stebėti apie turtą ar įsipareigojimus.

Tikrosios vertės hierarchija

Lygis	Paaiškinimas
3 lygis	<p>Šio lygio nepastebimi įvesties duomenys turi būti naudojami tikrajai vertei įvertinti tiek, kiek nėra atitinkamų stebimų įvesties duomenų. Tai taikoma, jei vertinimo dieną turto ar įsipareigojimo rinka yra silpna (arba jos visai nėra). Tada nepastebimi įvesties duomenys turi atspindėti prielaidas, kurias rinkos dalyviai naudotų nustatydami turto arba įsipareigojimo kainą, įskaitant rizikos prielaidas. Rizikos prielaidos apima riziką, būdingą tam tikram vertinimo metodui, naudojamam tikrosios vertės nustatymui (pavyzdžiui, kainodaros modeliui), ir riziką, būdingą vertinimo metodo įvestims.</p>

Kokia informacija atskleidžiama finansinių ataskaitų vartotojui?

- Pirma, ūkio subjektas turi atskleisti informaciją apie turta ir įsipareigojimus, kurie po pirminio pripažinimo yra vertinami tikrąja verte pasikartojančiu arba vienkartinio pagrindu, vertinimo metodus ir įvestis, naudotus šiems vertinimams atlikti.
- Antra, atliekant pasikartojančius turto ir įsipareigojimų tikrosios vertės vertinimus, buvo naudojami reikšmingi nepastebimi įvesties duomenys (3 lygis), siekiant nustatyti vertinimo poveikį laikotarpio pelnui arba nuostoliui.

Kokia informacija atskleidžiama finansinių ataskaitų vartotojui?

- Pirma, ūkio subjektas turi atskleisti informaciją apie turtą ir įsipareigojimus, kurie po pirminio pripažinimo yra vertinami tikrąja verte pasikartojančiu arba vienkartinio pagrindu, vertinimo metodus ir įvestis, naudotus šiems vertinimams atlikti.
- **Antra, atliekant pasikartojančius turto ir įsipareigojimų tikrosios vertės vertinimus, buvo naudojami reikšmingi nepastebimi įvesties duomenys (3 lygis), siekiant nustatyti vertinimo poveikį laikotarpio pelnui arba nuostoliui.**

Praktinis pavyzdys

Rinka	A	B	C	D
Kaina, PV	100 000	110 000	90 000	98 000
Sandorio išlaidos, PV	12 000	12 000	11 500	11 000
Transportavimo išlaidos, PV	3 000	2 000	4 500	5 000

Praktinis pavyzdys

Išlaidų struktūra	Medžiagos, PV	Darbas, PV	Testavimas, PV	Iš viso, PV
Tiekėjas Z	60 000	15 000	12 000	87 000
Tiekėjas X	70 000	20 000	8 000	98 000

Praktinis pavyzdys

Rinka	A	B	C	D
Įrangos vertės skaičiavimas, PV	100 000 - 12 000 - 3 000 = <u>85 000</u>	110 000 - 12 000 - 2 000 = <u>96 000</u>	90 000 - 11 500 - 4 500 = <u>74 000</u>	98 000 - 11 000 - 5 000 = <u>82 000</u>

B rinkoje įrangos tikroji vertė yra 108 000 PV (112 000 PV - 2 000 PV), neįskaitant sandorio sąnaudų.

Praktinis pavyzdys

- Atsižvelgiant į išlaidų metodą, įrangos vertė svyruoja nuo 87 000 PV iki 98 000 PV. Žinant, kad įranga buvo praktiškai nenaudota, pasenimas nevertinamas.

	Kainos metodas	Rinkos metodas (B rinka)
Įrangos vertė, PV	<u>87 000 PV – 98 000 PV</u>	<u>108 000 PV</u>

Praktinis pavyzdys

- Atsižvelgiant į išlaidų metodą, įrangos vertė svyruoja nuo 87 000 PV iki 98 000 PV. Žinant, kad įranga buvo praktiškai nenaudota, pasenimas nevertinamas.

	Kainos metodas	Rinkos metodas (B rinka)
Įrangos vertė, PV	<u>87 000 PV – 98 000 PV</u>	<u>108 000 PV</u>

PASSFR.EU

A Digital Learning Platform for Generation Z:
Passport to IFRS®

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union